

✍ Peter Larsen-Ledet, Flora Dania, pll@floradania.dk, Karen Koefoed Petersen og Merete Edelenbos, Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet

📷 Jens Michael Madsen og Lotte Bjarke

Spændende resultater fra projekt MinimalSpild

En afsluttende konference i projekt MinimalSpild sætter fokus på markedstendenser inden for afsætning af potteplanter, og på hvad mindre spild kan betyde for branchen

Torsdag den 23. november 2017 afholdes afsluttende konference i projekt MinimalSpild, der fokuserer på, hvordan spildet kan minimeres hele vejen gennem distributionskæden for potteplanter. Brancheorganisationen Flora Dania er initiativtager til projektet, der er udført i samarbejde med forskere fra Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet, og en lang række partnere i branchen. Der vil være faglige indlæg og mulighed for at tale med de deltagende parter på konferencen. Her præsenteres hovedresultaterne fra projektet.

Mindre spild er muligt

For at kunne reducere spildet i værdikæden fra gartner til forbruger, skal man kende spildet. Vi har interviewet forskellige interessenter i værdikæden om spildet i Danmark og har også fået indhentet nogle tal.

Konklusionen var, at spildet lå på under 10 procent. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at der blandt parterne har været en del uenighed om, hvorvidt disse tal nu kunne passe. Vi har jo alle med vores egne øjne set visne og kuldeskadede planter i butikkerne.

Fakta er, at spildet varierer fra planteart til planteart og måske endda mellem sorterne. Spildet varierer hen over året og mellem år, fra kæde til kæde og fra butik til butik.

Spild opstår, fordi potteplanter udsættes for u hensigtsmæssige forhold i forsyningskæden, og det nedsætter eller ødelægger planternes prydværdi.

Nogle gange sker det med det samme, og butikkerne kasserer planterne og registrerer spildet. Andre gange går der flere uger, før skaderne ses - det er dem vi kalder de forsinkede skader. De

forekommer hjemme hos forbrugerne. De er umulige at fange, og dog, vi vil faktisk kunne fange nogle af årsagerne

til dem via de metoder, der er udviklet i projektet. Det kan vise sig at blive en helt afgørende konkurrenceparameter

Kvaliteten af potteplanter vurderes efter simulering af forholdene i forsyningskæden.

for den danske branche, fordi branchen så kan reducere andelen af forsinkede planteskader fremover og undgå skuffede forbrugere.

Fælderne i forsyningskæden

I forsyningskæden er det især kulde, høj fugtighed, ethylen, udtørring og vindskader, der er problemet.

Kuldeskader i juleroser og basilikum er helt klassiske. Bladene bliver brune, krøller sammen og falder af selv ved kortvarig kulde som følge af frost eller lave temperaturer. Kuldeskader opstår i varmeelskende planter, der kortvarigt opbevares ved for lav temperatur, for eksempel orkideer som opbevares eller transporteres sammen med kølevarer til dagligvarebutikker.

Det kan være nødvendigt for dagligvarekæderne at slå to fluer med et smæk under en transport. Det er forståeligt, men igen er det vigtigt at beskytte de kuldefølsomme planter tilstrækkeligt, for at man kan udgå planteskader. Det kan gøres ganske simpelt ved at pakke planterne ekstra ind i for eksempel papir, for at den varme, de selv producerer, forbliver inde omkring planten og ikke ventileres væk. Det vil være muligt at ændre på praksis omkring indpakning af kuldefølsomme planter i visse perioder af året, men det kræver, at alle i forsyningskæden støtter op om det. Og det kræver, at både de ansatte i virksomhederne og forbrugerne får en forståelse for, hvorfor det nu også er nødvendigt. Der skal informeres - ellers går det ikke.

Ethylen er en vanskelig medspiller

Ethylen har været et andet meget centralt område i projektet. Her er forædling af nye sorter, der ikke er følsomme over for ethylen, den mest sikre vej, fordi ethylenskader er så vanskelige at undgå. Vi har for eksempel vist, at frugt bærende tomatplanter i en transport kan få ethyleniveauerne i lastbilen til at stige til u hensigtsmæssige niveauer. Det kan der gøres noget ved. Transportøren kan ventilere med mere udeluft, men det koster på det samlede energiregnskab, hvis udeluften skal varmes op. Hvem skal betale for det?

En anden mulighed er at rense luften i lastbilen. Det kræver særligt udstyr og koster også penge. Spørgsmålet er, om sådant udstyr kan bruges til potteplanter, og hvad det koster. Det kunne være interessant at undersøge.

Så har der også været de klassiske situationer, hvor vi med sikkerhed ved, at der

Lastbilerne er indrettet til at transportere potteplanter. Den 23 november er der mulighed for at se en lastbil indeni.

opstår ethylenproblemer. For eksempel når man tillader brændstoffedrevne køretøjer og opvarmingskilder i rum med potteplanter. Vi kan straks aflæse det på vores måleresultater.

Tilsvarende kan vi også se, når ventilationen går på natsænkning i butikkerne, og når potteplanter placeres for tæt på frugt, der udskiller ethylen. Det har været overraskende, at vi kunne se de forskellige praksisser på vores måleresultater. Så de målekufferter, vi har udviklet i projektet, er et helt uundværligt værktøj fremadrettet til at sikre bedre forhold for potteplanter i forsyningskæden. De er ubemandede og kan sladre om forhold, når vi ikke selv er tilstede. Det er meget væsentligt.

For og imod indpakning

Indpakning kan gøre hele forskellen på, om planterne kommer godt frem til forbrugerne. Andre gange kan indpakningen være den direkte årsag til, at potteplanterne er i en miserabel forfatning, når de kommer frem.

Indpakning kan bruges til at udgå vindskader og udtørring af udplantningsplanter om foråret eller udtørring og vandmangel i miniplanter eller andre planter, ikke tåler at tørre ud. Det er vores fornemmelse, at potteplanter i dag pakkes ud fra devisen 'det plejer vi' og for at undgå mekaniske skader på planterne undervejs i forsyningskæden. Ikke for at sikre at planterne faktisk har den mest behagelige rejse mellem gartneri og forbruger. Her er et helt område, som branchen med stor fordel kunne udvikle og udnytte meget bedre.

Det hjælper ikke at gi' aben videre

Minimalspildsprojektet har identificeret en række nye muligheder for at den danske branche også fremover kan stå stærkt i den internationale konkurrence. Men det kræver, at der arbejdes videre på at implementere og udvikle de nye muligheder.

Forskerne har vist forskellige veje, og nu er det op til branchen at implementere det, de kan bruge. I de fleste tilfælde kræver det dialog på tværs at skabe forandring, fordi der kan opstå skader tidligt i kæden, som går ud over de efterfølgende led i kæden. Vi kender det alle. Vi er kommet hjem med et flot icebergsalathoved, der rådner på den ene side, fordi en eller anden undervejs i forsyningskæden tabte salaten. Når det sker, skyldes det, at taberen skynder sig at lægge hovedet tilbage og håber på, at den næste, som får det i hænderne, ikke bemærker det. Så lykkes det nemlig, at give aben videre. Hvis spild af potteplanter i forsyningskæden skal begrænses må abelegen stoppe og spildet baseres på fakta og samarbejde på tværs.

Velkommen til Minimalspildskonference den 23. november 2017. ■

